

Π.3.2.3 Δημιουργία εργαλείων ανάγνωσης και διδασκαλίας της
λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Δημοτικού

Θεματική ενότητα:

Το ταξίδι

Τίτλος:

«Ιπτάμενες ιστορίες»

ΤΣΑΡΜΠΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.3. Δημιουργία εργαλείων ανάγνωσης και διδασκαλίας της λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ιπτάμενες ιστορίες

Δημιουργία σεναρίου

Αντιγόνη Τσαρμποπούλου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Γ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

2012

Διδακτική / θεματική ενότητα

Το ταξίδι

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Θα απαιτηθούν 10 διδακτικές ώρες

Χώρος

Φυσικός χώρος

Αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, βιβλιοθήκη σχολείου.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για τον μαθητή: Απαιτείται εξοικείωση των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο καθώς και με εφαρμογές των Η/Υ: χρήση δικτυακών μηχανών αναζήτησης, γνώση επεξεργασίας κειμένου (Word), λογισμικά σχεδιασμού κόμικς και ζωγραφικής.

Για τον δάσκαλο: Γνώσεις Τ.Π.Ε Β' επιπέδου.

Για το σχολείο: Συνεργασία με τη διεύθυνση του σχολείου και τον καθηγητή της Πληροφορικής, ώστε να διατεθεί κάποιες ώρες το εργαστήριο Πληροφορικής για το μάθημα της Λογοτεχνίας. Η τάξη θα πρέπει να διαθέτει διαδραστικό πίνακα ή βιντεοπροβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο του παρόντος σεναρίου, επιχειρείται να ανιχνευτεί η σύνδεση που υπάρχει μεταξύ φανταστικής λογοτεχνίας και τεχνολογικών επιτευγμάτων του ανθρώπου. Ταυτόχρονα, δίνεται έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που έχει το ιπτάμενο ταξίδι στη λογοτεχνία, ως μέσο μετάβασης σε πολύ μακρινούς αλλά και φανταστικούς τόπους.

Δεν εγκαταλείπεται η μετωπική διδασκαλία, ιδιαίτερα στις φάσεις κατά τις οποίες ο εκπαιδευτικός επιθυμεί να εξοικειώσει τους μαθητές με τρόπους κατηγοριοποίησης και κριτικής επεξεργασίας των πληροφοριών που συλλέγουν ή να κάνει επίδειξη της χρήσης κάποιων τεχνικών μέσων που απαιτούνται, αλλά στην κατεύθυνση

πάντα της επιτέλεσης ενός ερευνητικού project που στηρίζεται κυρίως στην ομαδο-συνεργατική εργασία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Αφετηρία του σεναρίου είναι η ενότητα «Το ταξίδι», στο πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών για τη Λογοτεχνία. Το σενάριο επικεντρώνεται σε πραγματικά και φανταστικά ταξίδια με ιπτάμενες μηχανές, επιχειρώντας να συνδέσει τη φανταστική/επιστημονική λογοτεχνία και την τεχνολογική εξέλιξη, ως πεδία που βρίσκονται σε δημιουργικό διάλογο.

Αρχικά οι μαθητές συλλέγουν πληροφορίες για ταξίδια με εναέρια μέσα μεταφοράς, όπως αερόστατα, αεροπλάνα, διαστημόπλοια διαβάζοντας σχετικά πληροφοριακά κείμενα.

Στη συνέχεια, διαβάζουν παραμύθια και μύθους με πτήσεις στον αέρα και συζητάνε για την επιθυμία του ανθρώπου να πετάξει ψηλά, όπως αυτή διαφαίνεται στη φανταστική λογοτεχνία (ο «Μύθος του Δαίδαλου και του Ίκαρου», ο «Αλαντίν»).

Η κάθε ομάδα επιλέγει ένα λογοτεχνικό βιβλίο και αναλαμβάνει να το παρουσιάσει στις υπόλοιπες με κεντρικό ερευνητικό ερώτημα τον διάλογο μεταξύ φανταστικού και πραγματικού στα έργα που διαβάζουν. Επιπλέον, ενδιαφέρει η πορεία του ταξιδιού που πραγματοποιείται, οι περιπέτειες των ηρώων αλλά και η αλλαγή τους μέσα από την εμπειρία του ταξιδιού. Οι απαντήσεις και η παραγωγή νέων ερωτημάτων πραγματοποιείται μέσα από ποικίλες προφορικές και γραπτές εργασίες που ανατίθενται στα παιδιά, συγκεκριμένες για κάθε κείμενο.

Τέλος, σημειώνεται ότι τα προτεινόμενα ψηφιακά εργαλεία/παιχνίδια αναδεικνύουν τη διακειμενικότητα μεταξύ των λογοτεχνικών έργων, αρχή που διέπει και την επιλογή των κειμένων γενικότερα στο πλαίσιο του σεναρίου, προκειμένου να κατανοήσουν οι μαθητές ότι οι ιστορίες επαναγράφονται για να μεταφέρουν ένα γνωστό παλαιότερα θέμα σ' ένα νέο λογοτεχνικό και κοινωνικό περιβάλλον. Τον ίδιο στόχο υπηρετεί και η επιλογή παιχνιδιών που δίνουν έμφαση στην οπτική γωνία από την οποία αφηγείται κάποιος την ιστορία ή στην αναγνώριση των διαφορετικών φωνών που αφηγούνται την ίδια ιστορία.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να γνωρίσουν την ποικιλία των εναέριων μεταφορικών μέσων και τη σχέση τους με τον πολιτισμό και την τεχνολογία κάθε εποχής.
- να κατανοήσουν ότι η επιθυμία του ανθρώπου να πετάξει οδήγησε σε μια σειρά τεχνολογικών επιτευγμάτων, όπως τα σύγχρονα ταξίδια στο διάστημα.

Γνώσεις για τη γλώσσα/λογοτεχνία

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν τη σύνδεση μεταξύ των έργων της επιστημονικής φαντασίας και των ανθρώπινων τεχνολογικών επιτευγμάτων.
- να κατανοήσουν ότι η πτήση στη λογοτεχνία είναι ένα τέχνασμα αλλαγής της οπτικής γωνίας (η θέαση είναι πανοραμική ή αλλάζει η απόσταση και επηρεάζει τον τρόπο που εστιάζουμε την προσοχή κάθε φορά) καθώς και ένα μέσο μετάβασης σε μακρινούς και φανταστικούς τόπους.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες μετά το τέλος της διδασκαλίας να μπορούν:

- να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ πληροφοριακών και λογοτεχνικών κειμένων: πώς τα δύο είδη αλληλοτροφοδοτούνται.
- να κατανοήσουν τον διαφορετικό σημειωτικό κώδικα που χρησιμοποιούν οι διάφορες μορφές τέχνης για να περιγράψουν τις επιθυμίες και τα επιτεύγματα του ανθρώπου.
- να αναγνωρίζουν και να σχολιάζουν τα διάφορα πολιτισμικά στοιχεία που υπάρχουν στα κείμενα και να προσδιορίζουν την ιστορικότητά τους.
- να κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο συνεργάζονται κείμενο και εικόνες στην απόδοση της θέασης των πραγμάτων «από ψηλά».
- να συγκρίνουν τα διαφορετικά σημειωτικά μέσα που χρησιμοποιούν τα σύγχρονα πολυτροπικά κείμενα επιτυγχάνοντας ποικίλες προεκτάσεις του νοήματος.

Διδακτικές πρακτικές

Το προτεινόμενο σενάριο μεθοδεύεται με τη μορφή του project που οργανώνεται στην τάξη με θέμα τα ταξίδια με ιπτάμενα μέσα, φανταστικά αντικείμενα αλλά και πραγματικά εναέρια μεταφορικά μέσα, η κατασκευή των οποίων αποτέλεσε σημαντικό επίτευγμα στην εξέλιξη της τεχνολογίας. Θα εφαρμοστεί ομαδοσυνεργατική διδασκαλία σε δύο φάσεις, με διαφορετική σύσταση ομάδων κάθε φορά.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Έναυσμα για το σενάριο μπορούν να δώσουν τα κείμενα που περιλαμβάνονται στο *Ανθολόγιο Γ'–Δ' Δημοτικού*, αλλά και στα βιβλία της *Γλώσσας Γ' Δημοτικού*, με θέμα, κυρίως, τα διαστημικά ταξίδια.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο εντάσσεται στη θεματική ενότητα της Γ΄ Δημοτικού «Το ταξίδι».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές θα χρησιμοποιήσουν τόσο διάφορες εφαρμογές των Η/Υ (επεξεργαστής κειμένων, λογισμικό παρουσίασης) όσο και το διαδίκτυο για να επεξεργαστούν τα βιβλία τους και να εμβαθύνουν σε αυτά, να παρουσιάσουν τα δικά τους κείμενα και, τέλος, για να δείξουν, και πέρα από τα όρια της τάξης, ένα μέρος όσων έκαναν στο πλαίσιο του σεναρίου.

Σκοπός της αξιοποίησης των ΤΠΕ είναι η ανάπτυξη μιας δημιουργικής σχέσης μαζί τους από την πλευρά των μαθητών, που θα δίνει ερεθίσματα και θα συντελεί στην καλλιέργεια της φαντασίας των μαθητών, καθώς και κατάλληλο υλικό για να διατυπώνουν τις δικές τους ιδέες και να παράγουν τα δικά τους πολυτροπικά κείμενα, εκφράζοντας τις προσωπικές τους ερμηνείες και οπτικές.

Τέλος, επιδιώκουμε οι μαθητές να εξοικειωθούν με τη χρήση του διαδικτύου ως πηγή πληροφοριών που πρέπει να επεξεργάζονται κριτικά αναπτύσσοντας δεξιότητες συλλογής, κατανόησης και διαχείρισης πληροφοριών. Στο πλαίσιο αυτό σκοπός της χρήσης των ΤΠΕ είναι να διευρύνει το πολιτισμικό υπόβαθρο του μαθητή προσφέροντας γνώσεις, πληροφορίες, εικόνες, ακούσματα, δηλαδή εμπειρίες που θα τον βοηθήσουν να διαμορφώσει προσωπικές ερμηνείες για τα λογοτεχνικά κείμενα.

Κείμενα

Τα σχολικά κείμενα:

Ανθολόγιο Γ΄-Δ΄ Δημοτικού, Ενότητα 8, *Κείμενα για την τεχνολογία και την επιστημονική φαντασία*, το κείμενο με τίτλο «Συνάντηση στο διάστημα» (απόσπασμα από τη συλλογή διηγημάτων της Κίρας Σίνου, *Η Λι Σι και οι έξι πειρατές*) βλ. [Ψηφιακό σχολείο](#) (βλ. [BiblioNet](#)).

Γλώσσα Γ' Δημοτικού, Ενότητα 3, *Ήταν μια φορά...*, το κείμενο με τίτλο «Μια αληθινή ιστορία», απόσπασμα από το βιβλίο *Ταξίδι στο φεγγάρι*, έργο του Λουκιανού σε απόδοση Κώστα Πούλου, βλ. [Ψηφιακό σχολείο](#).

Παράλληλα κείμενα

Πληροφοριακά:

Graham, I. 1992. *Διαστημικά ταξίδια*. Μτφ. Δ. Θεοδωρακάτος. Αθήνα: Ερευνητές, βλ. [BiblioNet](#).

Μπάτερφιλντ, Μ. & Λ. Ρίγκαν. 2009. *Η μαγική εξερεύνηση του Διαστήματος*. Μτφ. Ρούλα Κοκολιού. Αθήνα: Καστανιώτης.

Καραγιαννάκης, Σπ. (Επιμ.). 2006. *Το πρώτο βιβλίο του Διαστήματος για παιδιά*. Μτφ. Αφροδίτη Παπαϊωάννου. Αθήνα: Σαββάλας, βλ. [Biblionet](#).

Εντελάν, Π. 2009. *Ερευνώ και Μαθαίνω: Η Γη και το Διάστημα*. Αθήνα: Σύγχρονοι Ορίζοντες, βλ. [BiblioNet](#).

Λογοτεχνικά

Χάρης Σακελλαρίου, *Τρία παιδιά χαμένα στο διάστημα*. Αθήνα: Κέδρος, 1982, βλ. [BiblioNet](#).

Πολ Φίλιπ Άρντερ ΜακΚάρτνεϋ, *Ψηλά στα σύννεφα* / μτφ Χίλντα Παπαδημητρίου. Αθήνα: Πατάκης, 2007, βλ. [BiblioNet](#)

Ιούλιος Βερν, *Από τη Γη στη Σελήνη* / διασκευή Αργυρώ Πιπίνη. Αθήνα: Παπαδόπουλος, 2007, βλ. [BiblioNet](#).

Ιούλιος Βερν, *Πέντε εβδομάδες στο αερόστατο* / διασκευή Π. Αναγνωστόπουλος. Αθήνα: Άγκυρα, 2005, βλ. [BiblioNet](#).

Αντουάν ντε Σαιντ Εξυπερύ, *Ο μικρός πρίγκιπας* / μτφ Νίκος Αθανασιάσης. Αθήνα: Ζαχαρόπουλος, 1993, βλ. [BiblioNet](#).

Σέλμα Λάγκερλεφ, *Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον* / μτφ Γ. Τσουκαλάς. Αθήνα: Άγκυρα, 2004, βλ. [Biblionet](#).

Λουκιανός, *Ταξίδι στο φεγγάρι* / απόδοση Κώστας Πούλος. Αθήνα: Παπαδόπουλος, 2002, βλ. [BiblioNet](#).

Φίλιππος Μανδηλαράς, *Δαίδαλος και Ίκαρος*. Αθήνα: Παπαδόπουλος, 2012, βλ. [BiblioNet](#).

Τζέιμς, Μ. Μπάρι, *Πίτερ Παν και Γούντι*. Αθήνα: Πατάκης, 2004, βλ. [biblionet](#)

Χρήστος Μπουλώτης, *Με τα φτερά του Πήγασου*. Αθήνα: Μίνωας, 2003, βλ. [biblionet](#).

Mary Pope Osborne, *Ταξίδι στο Φεγγάρι* / μτφ Ευγενία Κολυδά. Αθήνα: Modern Times, 2006, βλ. [BiblioNet](#).

Ευγένιος Τριβιζιάς, *Οι δώδεκα ομπρέλες*. Σειρά: Η Χαρά και το Γκουντούν. Αθήνα: Πατάκης, 2002, βλ. [BiblioNet](#)

Υποστηρικτικό υλικό

Ιστότοποι-ιστοσελίδες

www.bookbook.gr, στη σελίδα Θέματα:

Πέτα Ψηλά

<http://www.bookbook.gr/%CE%B8%CE%AD%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/626-%CF%80%CE%AD%CF%84%CE%B1-%CF%88%CE%B7%CE%BB%CE%AC>

Ψηφίδες-Ψηφιακοί Πόροι για την ελληνική γλώσσα

<http://www.greek-language.gr/Resources/>

→ Αρχαία ελληνική γλώσσα και γραμματεία

→ Αριάδνη: Μορφές και θέματα της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας

<http://www.greek->

[language.gr/Resources/ancient_greek/mythology/lexicon/index.html](http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/mythology/lexicon/index.html)

→ Περιεχόμενα → Ευρετήριο → Δαίδαλος

Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα & τη γλωσσική εκπαίδευση (<http://www.greek-language.gr/Resources/>)

→ Νέα ελληνική γλώσσα και λογοτεχνία

→ Εξερευνώ τις ιστορίες (<http://www.e-istories.gr>)

τα Ψηφιακά παιχνίδια:

- Παιχνίδια ηρώων:

- Πινακοθήκη ηρώων

(βλ. <http://www.e-istories.gr/games/gallery/index.html>)

- Βρες ποιος είμαι, πώς με λένε και πώς μοιάζω

(βλ. <http://www.e-istories.gr/games/whoami/index.html>)

- Περιπέτεια στον ουρανό

(βλ. <http://www.e-istories.gr/games/skyadventure/index.html>)

- Παιχνίδια με λέξεις:

- Πινακοθήκη συναισθημάτων: Πήτερ Παν

(βλ. <http://www.e-istories.gr/games/feelings/index.html>)

➤ Συνταγές με συναίσθημα: Πίτερ Παν και Γουέντι, Ο μικρός πρίγκιπας

(βλ. <http://www.e-istories.gr/games/recipes/index.html>)

• Χρονολόγια παιδικής ηλικίας: συνέβη στη λογοτεχνία

(βλ. <http://www.greek->

[language.gr/Resources/literature/education/chronology/index.html](http://www.greek-language.gr/Resources/literature/education/chronology/index.html))

➤ 19ος αιώνας- Ιούλιος Βερν

➤ 20ος αιώνας –*Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον* –*Πήτερ Παν*- *Ο μικρός πρίγκιπας*

Λογισμικά σχεδιασμού κόμικ ή ζωγραφικής

<http://www.pixton.com/schools/overview>

<http://www.education.vic.gov.au/languagesonline/games/cartoon/>

<http://tuxpaint.org/>

http://www.kidmedia.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=111&Itemid=131&lang=el

<http://revelation-natural-art.software.informer.com>

Ταινίες

Αλαντίν, Ρον Κλίμεντς και Τζον Μάσκερ, 1992

Ψηλά στον ουρανό, Πιτ Ντόκτερ, Μπομπ Πίτερσον, 2010

The Fantastic Flying Books of Mr. Morris Lessmore, William Joyce, 2011 (μικρού μήκους, βραβείο Όσκαρ κινούμενων σχεδίων μικρού μήκους 2012)

Διδακτική πορεία / στάδια /φάσεις

1η – 4η διδακτική ώρα

Α' φάση

Διαβάζουμε τον μύθο του Δαίδαλου και του Ίκαρου (ποικίλες εκδόσεις, βλ. [biblionet](http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/mythology/lexicon/crete/page_029.html)), αξιοποιώντας το πλούσιο οπτικό υλικό στο ψηφιακό εργαλείο Αριάδνη (βλ. παραπάνω) στη διεύθυνση:

http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/mythology/lexicon/crete/page_029.html

και συζητάμε για την επιθυμία του ανθρώπου να πετάξει, όπως αυτή φαίνεται μέσα από γνωστούς μύθους και παραμύθια, καθώς και λογοτεχνικούς ήρωες και απαριθμούμε μερικούς.

Παίζοντας τα παιχνίδια ηρώων: Πινακοθήκη ηρώων και Βρες ποιος είμαι, πώς με λένε και πώς μοιάζω, στον Ιστότοπο Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα→Εξερευνώ τις ιστορίες, συζητάμε για τους ήρωες που συναντάμε και τις πτήσεις που πραγματοποιούν στα λογοτεχνικά κείμενα. Μπορούμε, αν υπάρχει δυνατότητα, να διαβάσουμε μερικά από τα βιβλία στην τάξη ή τα παιδιά να αναλάβουν να μάθουν περισσότερα για τους ήρωες και να τα ανακοινώσουν στην τάξη (π.χ. Μαίρη Πόπινς, ενδεχομένως κάποιος θα έχουν δει την ταινία, Δαίδαλος και Ίκαρος, Μικρός πρίγκιπας, Πήτερ Παν, Νιλς Χόλγκερσον).

Οι μαθητές αντλούν πληροφορίες από το διαδίκτυο για τα εναέρια μεταφορικά μέσα, παλιότερα και σύγχρονα. Στη συνέχεια, σχεδιάζουν τη δική τους ιπτάμενη μηχανή (ή, με αυτοσχεδιασμό θεατρικού παιχνιδιού, σε ομάδες την παριστάνουν με το σώμα τους όλοι μαζί, σαν ομαδικό «γλυπτό») και «χαράσσουν πορεία για...»: Πού θα ήθελαν να ταξιδέψουν με τη μηχανή τους;

Εναλλακτικά, στην Α' φάση τα παιδιά μπορούν να παρακολουθήσουν την ταινία *Ψηλά στον Ουρανό*: Ο ήρωας ταξιδεύει με το σπίτι του που τον πηγαίνει ψηλά στον ουρανό και τελικά στο μέρος που ονειρευόταν να πάει από νέος. Με τι παράξενο

μεταφορικό μέσο θα ήθελαν να πετάξουν (π.χ. το κρεβάτι τους, ένα καράβι, ένα χαλί, ένα γιγάντιο πουλί, μια φανταστική μηχανή) για να κάνουν ένα ονειρεμένο ταξίδι μέχρι το μέρος που επιθυμούν.

Παρακολουθούμε την ταινία μικρού μήκους *The Fantastic Flying Books of Mr. Morris Lessmore* και με σύνθημα «Με ένα βιβλίο πετάω...» σχεδιάζουν το δικό τους ιπτάμενο βιβλίο. Πού θα τους ταξιδέψει;

5η – 8η διδακτική ώρα

Β' φάση

Διαβάζουμε τα δύο προτεινόμενα κείμενα των σχολικών βιβλίων στην τάξη: *Ανθολόγιο Γ'–Δ' Τάξης*, «Συνάντηση στο διάστημα» (απόσπασμα από τη συλλογή διηγημάτων της Κίρας Σίνου, *Η Λι Σι και οι έξι πειρατές*) και *Γλώσσα Γ' Δημοτικού*, Ενότητα 3, «Ήταν μια φορά...», το κείμενο με τίτλο «Μια αληθινή ιστορία», απόσπασμα από το βιβλίο *Ταξίδι στο φεγγάρι*, έργο του Λουκιανού σε απόδοση Κώστα Πούλου.

Σύγκριση των δύο κειμένων και εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών. Η πτήση στο διάστημα επιτυγχάνεται με διαφορετικά ιπτάμενα μέσα, ανάλογα με την τεχνολογική εξέλιξη κάθε εποχής. Η επιθυμία για εύρεση ζωής σε άλλον πλανήτη, άλλοτε με φιλικές και άλλοτε με εχθρικές διαθέσεις είναι διαχρονική. Να κάνουν παραλληλισμούς μεταξύ των δύο έργων.

Στη συνέχεια τα παιδιά επιλέγουν από τα προτεινόμενα βιβλία (βλ. παραπάνω) ποιο θα ήθελαν να διαβάσουν και σχηματίζονται οι ομάδες παρουσίασης των βιβλίων. Τα προτεινόμενα βιβλία μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο γενικές κατηγορίες: 1) Το ταξίδι έχει προορισμό το διάστημα γενικά και το φεγγάρι ειδικότερα 2) το ταξίδι του ήρωα τον μεταφέρει σε νέα μέρη της Γης. Ο εκπαιδευτικός, ανάλογα με την

ανταπόκριση των μαθητών εστιάζει την προσοχή στην κατηγορία που φαίνεται κάθε φορά να τους ενδιαφέρει περισσότερο.

Στην περίπτωση των διαστημικών ταξιδιών μπορούν να αξιοποιηθούν τα παιχνίδια ηρώων: Περιπέτεια στον Ουρανό, στον Ιστότοπο Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα→Εξερευνώ τις ιστορίες, και τα παιδιά να επιλέξουν να διαβάσουν κάποια από τα προτεινόμενα βιβλία, όπως και από αυτά που υπάρχουν στον ιστοτόπο www.bookbook.gr, στη σελίδα Θέματα→Πέτα Ψηλά. Επίσης, μπορούν να προετοιμάσουν δραστηριότητες παραπλήσιες με αυτές του παιχνιδιού στα κείμενα που θα παρουσιάσουν στην τάξη, με τη μορφή ερωτήσεων που θα απευθύνουν στους συμμαθητές τους.

Πιθανές ερωτήσεις για κάθε παρουσίαση:

- Ποιος είναι ο σκοπός του ιπτάμενου ταξιδιού των ηρώων;
- Η πτήση πραγματοποιείται με φανταστικά / μαγικά μέσα: Ποια είναι αυτά;
- Ποιους νέους τόπους γνωρίζει ο ήρωας. Ποιες περιπέτειες ζει;
- Ποια πλάσματα γνωρίζει; Έχουν φιλικές ή εχθρικές διαθέσεις; Πώς τα αντιμετωπίζει κάθε φορά;
- Η αλλαγή της 'θέασης' από ψηλά πόσο αλλάζει την εικόνα του κόσμου που σχηματίζουν κάθε φορά τα παιδιά;
- Ποιες μεταβολές παρατηρούνται στον ήρωα /τους ήρωες εξαιτίας του ταξιδιού αυτού;

Ειδικότερα για τα βιβλία *Πίτερ Παν και Γουέντι* και *Ο μικρός πρίγκιπας*, στον Ιστότοπο Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα→Εξερευνώ τις ιστορίες, τα παιδιά μπορούν να παίξουν το παιχνίδι με λέξεις Συνταγές με συναίσθημα →πιο δύσκολο επί-

πεδο→, τρυφερές και κεφάτες συνταγές, για να παρακολουθήσουν τις συναισθηματικές διακυμάνσεις των ηρώων σε συνάρτηση με το ταξίδι που πραγματοποιούν και τις περιπέτειες που ζούνε.

9η – 10η διδακτική ώρα

Γ' φάση

Να γράψουν (ατομικά ή ομαδικά) το δικό τους φανταστικό ιπτάμενο ταξίδι, σε μορφή κόμικ, εικονογραφημένης ιστορίας, παραμυθιού, θεατρικού διαλόγου, κλπ., και να το παρουσιάσουν στην τάξη. Τα κείμενα μπορούν να ολοκληρώνουν τις αρχικές τους ιδέες στην Α' φάση για το ιπτάμενο μέσο και τον προορισμό που είχαν διαλέξει. Η παραγωγή κειμένων με ψηφιακά μέσα είναι δυνατή στο μέτρο που μπορούν να χρησιμοποιηθούν λογισμικά σχεδιασμού κόμικς και ζωγραφικής παραπλήσια με αυτά που αναφέρονται παραπάνω, στο υποστηρικτικό υλικό.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Εναλλακτικά σε μια πιθανή εφαρμογή του σεναρίου σε μεγαλύτερη τάξη στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης, μπορούν να αξιοποιηθούν στην Α' φάση τα κείμενα που περιλαμβάνονται στο βιβλίο της *Γλώσσας Ε' Δημοτικού*, ενότητα 10, *Μυστήρια – επιστημονική φαντασία*, βλ. [Ψηφιακό σχολείο](#), ενότητα 17, *Ταξίδια στο διάστημα*, βλ. [Ψηφιακό σχολείο](#). Στην περίπτωση αυτή οι μαθητές μπορούν να διαβάσουν τα έργα του Βερν όχι σε διασκευή αλλά σε σύγχρονες πολυτροπικές κειμενικές εκδοχές τους, περισσότερο απαιτητικές γλωσσικά, όπως το βιβλίο του Ιουλίου Βερν (2005). Γύρω από τη σελήνη / μτφ Αιμιλία Τσαγκαράτου. Αθήνα: Ερευνητές βλ. [BiblioNet](#)

Η. ΚΡΙΤΙΚΉ

Δεν υπάρχουν ιδιαίτεροι περιορισμοί, εκτός από τις ώρες που θα πρέπει η τάξη να βρίσκεται στο εργαστήριο Η/Υ του σχολείου.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Butts, D. 1989. *Flying Stories 1900-1950. Imperialism and Juvenile Literature*, επιμ. J. Richards, 126-143. Manchester: Manchester University Press..

Chapman, D.-L. 2001. *Adventure Stories. The Continuum Encyclopedia of Children's Literature*, επι. B. E. Cullinan & D. G. Person. New York: Continuum.

Καλογήρου, Τζ. & Κ. Δαλαγιάννη. (Επιμ.). 2005. *Θεωρητικές προσεγγίσεις και διδακτικές εφαρμογές στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Κανατσούλη, Μ. 2002. *Εισαγωγή στη θεωρία και κριτική της παιδικής λογοτεχνίας σχολικής και προσχολικής ηλικίας*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

Manna, A. L. & Σ. Μητακίδου –Κοκκώνη. 1996. Το πορτραίτο του νεαρού Έλληνα αναγνώστη, *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας*, 11, 100-114.

Marshall, J. D., P. Smagorinsky & M. W. Smith. 1995. *The language of interpretation: Patterns of Discourse in Discussions of Literature*. National Council of Teachers of English, Research Report No. 27.

Roberts, D. R. & J. A. Langer. 1991. *Supporting the process of literary understanding: analysis of a classroom discussion*. [National Research Center on Literature Teaching and Learning], Report Series 2.15. Ανατύπ. 2000.

[http:// cela.albany.edu/support/index.html](http://cela.albany.edu/support/index.html),

Short, K. & K. M. Pierce. 1990. *Talking about books: Creating Literate Communities*. Portsmouth: Heinemann.